

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail:
suport@cncd.org.ro

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR. 461 din data de 21.12.2010

Dosar nr.: 470/2009

Petiția nr.: 10390 din data de 23.11.2009

Petent: Romani CRISS

Reclamat: 1. P V S – director școala Albeni nr. 1 și școala
Albeni nr. 2, jud Gorj,
2. Instectoratului Județean Școlar Gorj.

Obiect: Îngrădirea accesului la o educație de calitate a copiilor înscriși în
Școala nr. 2 Albeni în comparație cu copiii înscriși la Școala nr. 1 Albeni, Jud. Gorj.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

I.1.1. Romani CRISS - Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii, cu
sediul în str. Parcalabul Baldovin, nr 5 (lângă Gara de Nord), București

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatilor

I.2.1. P V S – directorul școlilor - Albeni nr. 1 și nr. 2, Loc
Albeni, jud. Gorj.

I.2.2. Inspectoratul Județean Școlar Gorj - prin reprezentant - Str. Victoriei
nr.132-134, Targu Jiu, jud. Gorj

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Prin petiția înregistrată cu nr. 10390 din data de 23.11.2009, petentul
sesizează C.N.C.D. arătând că reclamatul îngrădește accesul copiilor declarați
rudari și hetero-identificați drept romi, la o educație de calitate.

2.2. Romani CRISS arată faptul că Școala nr. 2 Albeni se află situată în
centrul comunității de rudari, iar în cursul anului 2008-2009 distribuția copiilor pe

clase a fost făcută în funcție de apartenența etnică a acestora, mai exact copiii au fost supuși segregării pe motiv că aparțineau etniei rome.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

3.2. Prin adresa cu nr. 2456 din data de 26.03.2010 a fost citat petentul iar prin adresa nr. 2457 din data de 26.03.2010 a fost citat reclamatul. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 29.04.2010.

3.3. Prin citații, Consiliul a solicitat părților să își prezinte punctul de vedere precum și orice mijloace de probe referitoare la obiectul petiției, respectiv al susținerilor.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

4.1.1. Petentul arată că în localitatea Albeni există două școli. Școala nr. 1 cu clasele I – VIII și școala nr. 2 cu clasele I – IV.

4.1.2. Școala nr. 2 Albeni se află situată în centrul comunității de rudari, iar în cursul anului școlar 2008-1009 distribuția copiilor pe clase, din punct de vedere al apartenenței etnice, se prezenta astfel:

Clasa I : 5 români și 9 rudari
Clasa a II-a: 2 români și 19 rudari
Clasa a III-a: 1 român și 9 rudari
Clasa a IV-a: 2 români și 19 rudari

4.1.3. Petentul susține că împărțeala a fost astfel prezentată printr-un document semnat și ștampilat de către directorul celor două școli, dl. P. V S

4.1.4. Petentul susține că în timpul discuțiilor purtate cu cadrele didactice acestea au relatat faptul că școala nu este racordată la rețeaua de canalizare, apă și gaze. De asemenea, au mai spus că lipsește materialul didactic din școală, deși școala a primit de la o fundație din Belgia un nr. de 10 calculatoare și banci noi, fără ca acestea să fie fost instalate.

4.1.5. Petentul susține că învățătoarea B E a declarat că în anul 2007 s-au desfășurat activități de recuperare școlară și grădiniță estivală, dar nemulțumirea învățătoarei constă în faptul că nu a fost plătită pentru activitățile școlare desfășurate. În localitate nu există un mediator școlar, școala nr. 1 Albeni cu clasele I-VIII se află la o distanță de 5 Km de Școala nr. 2 din localitate.

4.1.6. Petentul susține că directorul celor două școli a mai declarat că școala nr. 1 Albeni dispune de 2 cabinete de informatică, de un laborator de fizică, chimie și biologie și de sala de sport .

Sușinerile părții reclamate - P V S – directorul școlilor

4.2.1. Reclamatul arată că în localitatea Albeni există 3 școli și nu două, cum se precizează în plângerea formulată de petent: Școala Generală nr. 1 situată în centrul comunei; Școala Primară Bolbocești și Școala Primară nr. 2 Albeni.

4.2.2. Reclamatul susține că încă din primele rânduri ale plângerii formulate de petent apar unele date și informații eronate.

4.2.3. Reclamatul susține că nu i-a fost solicitat de către nicio organizație un document din care să reiasă ponderea minorității rudare în cadrul populației școlare pentru a implementa un proiect din simplu motiv că toți locuitorii comunei sunt declarați romani.

4.2.4. Reclamatul susține că documentul în copie xerox care atestă împărțirea copiilor rudari, hetero-identificați ca fiind romi nu este credibil, el nefiind un document oficial cu număr de înregistrare, care să figureze în registrul de intrări/iesiri al școlii.

4.2.5 Acest document este prezentat la scară micșorată, nefiind o copie xerox la scară normală. Dacă ar fi făcută la o scară normală rândurile scrise ar ieși din pagină. Acest lucru reiese din mărimea ștampilei de pe copia xerox prezentată ca probă.

4.2.6. Reclamatul susține că nu dispune de un asemenea document și nici nu a completat vreun document din care să reiasă distribuția etnică a elevilor.

Sușinerile părții reclamate - Inspectoratul Județean Școlar Gorj

4.3.1. Reclamatul a depus la dosarul CNCD o serie de documente în urma anchetei desfășurate de către ISJ Gorj:

- Adresa nr. 3249/14.04.2010 a Primăriei Albeni către ISJ Gorj
- Adresa nr. 3290/15.04.2010 a Școlii Generale Albeni către ISJ Gorj
- Declarație – Profesor V T , Sc. Generală Albeni
- Declarație – Secretar S G , Sc. Generală Albeni
- Declarație – Învățătoare V M Sc. Generală Albeni.

Raport de Investigație

4.4.1. În vederea soluționării sesizării înregistrate cu nr. 10390/23.11.2009, echipa de investigație a C.N.C.D. formată din Șef Serviciu Inspecție S D și consilier juridic V S s-a deplasat la Școala Generală nr. 1 Albeni și la Primăria jud. Gorj, în data de **14.01.2010**.

4.4.2. La Școala Generală nr. 1 Albeni, reprezentanții C.N.C.D. au discutat cu următoarele persoane:

- dl. S P – Director;
- dl. V T – profesor de istorie și filozofie și metodist pe problemele minorităților din județul Gorj;
- d-na D M – jurist la Primăria Albeni;

- d-na B M L – învățătoare la Școala Generală nr. 1;
- d-na B E – educatoare la Școala Generală nr. 2;
- dl. G C C – inspector minorități al I.S.J. Gorj.

4.4.3. Domnul **Sorin Popescu** a declarat următoarele:

- ocupă funcția de director al Școlii Generale nr. 1 și nr. 2 Albeni din data de 16.06.2008; în timpul mandatului său nu s-au făcut investiții în nici una din cele două școli;
- Școala Generală nr. 1 este școală de centru, Școala Generală nr. 2 este școală primară aflată în cătunul Rudari (zonă locuită preponderent de rudari), iar distanța dintre cele două școli este de 5 km;
- Școala Generală nr. 1 are personalitate juridică, Școala Generală nr. 2 este structură (unitate de învățământ care este organizată ca structură în cadrul unei unități de învățământ cu personalitate juridică, aflate în subordinea aceluiași ordonator principal de credite, având efective mai mici de 100 preșcolari sau 200 de elevi, pentru care nu s-a solicitat aprobare de excepție pentru funcționare);
- Școala Generală nr. 2 are următoarele finisaje: dușumele de lemn, tâmplărie de lemn, zugrăveli interioare de vară, încălzire cu sobă pe gaze, grup sanitar exterior insalubru (este înregistrată la primărie o cerere pentru racordarea la apă potabilă);
- atât Școala Generală nr. 1, cât și Școala Generală nr. 2 sunt racordate la fosă, neavând canalizare; de altfel, nu există canalizare în toată comuna (în prezent se duc tratative pentru rezolvarea acestei probleme);
- din cauza condițiilor nesatisfăcătoare de la Școala Generală nr. 2, în anul 2008 a înaintat o propunere către I.S.J. Gorj să aducă la școala de centru toți elevii școlarizați la Școala Generală nr. 2; întrucât propunerii respective nu i s-a dat curs, va reveni asupra ei, urmând ca Școala Generală nr. 2 să fie transformată în grădiniță (lucru extrem de necesar pt comunitatea de rudari); în prezent aici funcționează și grădinița unde învață aproximativ 35 de copii;
- are în subordine 11 cadre didactice navetiste, dintre care doar 4 predau la Școala Generală nr. 2;
- Școala Generală nr. 1 are o sală de sport (construită în 2007) și un laborator de informatică cu 20 de calculatoare;
- Școala Generală nr. 2 are un laborator de informatică cu 4 calculatoare și un server (calculatoare puse la dispoziție de Ministerul Educației și Cercetării); de asemenea școala este dotată cu mobilier nou;
- copii sunt înscriși la Școala Generală nr. 1 sau Școala Generală nr. 2 în funcție de opțiunile părinților, și în nici un caz în funcție de naționalitatea sau etnia acestora;
- există în comună familii de rudari care au copii la ambele școli;
- în niciuna din cele două școli nu se predă limba romani deoarece comunitatea de rudari din Albeni nu vorbește această limbă; mai mult decât atât, rudarii din loc. Albeni nu se consideră țigani sau romi;
- nu a întocmit liste privind distribuția etnică a elevilor rudari din cele două școli;
- frecvența școlară e foarte bună, nu există niciun abandon școlar;
- pentru copiii cu nevoi speciale există învățământ cu predare la domiciliu;

- a încheiat un parteneriat cu Centrul pt Promovarea Tinerilor Romi numit „Drepturile copiilor pe înțelesul tuturor!”, care s-a derulat până la 01.02.2009;
- ministrul Educației și Cercetării, dl. M H , a construit o școală nouă în așezarea formată din casele construite pentru sinistrați, școală care momentan nu este dată în funcțiune.

4.4.4. Domnul V T a declarat că există tradiții scrise după care s-ar putea preda tradițiile rudarilor.

4.4.5. Doamna D M a declarat verbal următoarele:

- este unul din cetățenii rudari ai comunei Albeni;
- cătunul Rudari e format în majoritate din rudari și ca urmare în Școala nr. 2 numărul de copii rudari este mai mare decât numărul de copii români (cetățenii preferă să-și înscrie copiii la școala cea mai apropiată de domiciliu pentru a-i putea supraveghea mai ușor);
- comunitatea de rudari din comuna Albeni nu vorbește limba romani;
- cetățenii rudari nu se identifică cu etnia romă sau cu țiganii, care au alte tradiții, altă limbă și alt port;
- nici directorul S P , nici primarul C D , nu tratează în mod discriminatoriu rudarii din comună; din contră, s-ar putea spune că rudarii sunt favorizați pentru că sunt sprijiniți atât de școală cât și de primărie ;
- elevii care au absolvit cele patru clase ale Școlii nr. 2 urmează în continuare cursurile Școlii Generale nr. 1; pentru că este o distanță destul de mare între cele două școli, Primăria Albeni a pus la dispoziție un microbuz pentru transportul elevilor;
- primăria nu se opune fuzionării școlilor, dar sunt părinți care nu sunt de acord cu această propunere din cauza distanței dintre comunitatea de rudari din Albeni și Școala Generală nr. 1.

4.4.6. La Primăria Albeni, reprezentanții C.N.C.D. au discutat cu dl. C D , primarul localității, care a declarat următoarele:

- comunitatea de rudari din comuna Albeni nu se identifică cu etnia romă; pe cale de consecință nu există nicio persoană de etnie romă declarată și înregistrată la Primărie;
- din moment ce nu există niciun cetățean de etnie romă în comună, nu poate înființa postul de mediator școlar pentru romi.

4.4.7. Domnul G C C a susținut că proporția mare de elevi rudari la Școala nr. 2 (80% rudari, 20% români, fiind vorba de 46 de rudari și 10 români) poate fi privită ca și segregare rezidențială. Pentru remedierea acestei situații, recomandă realizarea de activități comune între Școala nr. 1 și Școala nr. 2 Albeni.

4.4.8. Doamna B M L a comunicat echipei de investigație următoarele:

- nu a purtat discuții cu reprezentanți ai vreunei organizații care apără drepturile romilor în legătură cu condițiile în care se desfășoară activitatea didactică la Școala nr. 2 Albeni;
- în anul școlar 2008/2009 o persoană rămasă neidentificată a filmat Școala nr. 2 cu permisiunea ei, dar care nu a declarat scopul filmării; singura informație pe care i-a furnizat-o acelei persoane a fost numele său;

- afirmațiile care îi sunt atribuite în plângerea Romani CRISS sunt false, în sensul că există material didactic și mobilier relativ nou în Școala nr. 2, iar calculatoarele au fost aduse de către director și nu de către o fundație;
- orice problemă apărută în cadrul comunității de rudari a fost rezolvată fie cu ajutorul directorului școlii, fie cu ajutorul primarului localității Albeni;
- în cadrul școlii nu există nicio statistică cu privire la etnia elevilor.

Doamna B M L a fost de acord să dea o declarație scrisă cu privire la cele comunicate echipei de investigație (*anexată*).

4.4.9. Doamna B E a comunicat echipei de investigație următoarele:

- în anul școlar 2008/2009 un bărbat care s-a recomandat ca fiind de la o fundație care apără drepturile romilor s-a prezentat la Școala nr. 2, exprimându-și nemulțumirea față de modul cum arată școala și de condițiile în care elevii și învățătorii își desfășoară activitatea; această persoană a făcut poze clădirii școlii cu telefonul mobil;
- consideră că afirmațiile din plângerea Romani CRISS sunt false atâta timp cât nici un cadru didactic nu a dat informații în legătură cu activitatea școlii, a cadrelor didactice sau cu etnia elevilor.

Doamna B E a fost de acord să dea o declarație scrisă cu privire la cele comunicate echipei de investigație (*anexată*).

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În drept, Colegiul director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci **când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă.** Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă **„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă** (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

5.2. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității că unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv.** (vezi Sermide SpA v. Cassa Conguaglio Zucchero and others, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, para 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) v. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01 Jippes and others 2001 ECR I-5689, para 129; Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 oara.91)

5.3. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

5.4. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

5.5. În cauza dedusă soluționării trebuie să luăm act de faptul că educația reprezintă unul din elementele fundamentale ale unei societăți democratice, având în vedere și faptul că aceasta trebuie să urmărească deplină dezvoltare a personalității umane cât și întărirea respectului, a înțelegerii, a toleranței, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

5.6. **Convenția privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului** (Adoptata de Conferința generală a UNESCO, la Paris, 14 decembrie 1960, intrată în vigoare la 22 mai 1962, conform dispozițiilor art.14; Romania a ratificat Convenția la 20 aprilie 1964 prin Decretul nr. 149, partea I, din 20 aprilie 1964, publicat în Buletinul Oficial, nr. 5 din 20 aprilie 1964) reprezintă instrumentul internațional care interzice în mod expres segregarea în educație. Astfel, în **Art. 1** al Convenției se statuează că **prin discriminare se înțelege orice distincție, excludere, limitare sau preferință care, întemeiată pe rasă, culoare,[...], origine națională sau socială, [...] are ca scop sau ca efect suprimarea sau alterarea egalității de tratament în ceea ce privește învățământul și mai ales:** a) înlăturarea unei persoane sau unui grup de la accesul la diverse tipuri sau grade de învățământ; b) limitarea la un nivel inferior a educației unei persoane sau a unui grup; c) **instituirea sau menținerea unor sisteme sau instituții de învățământ separate pentru persoane sau grupuri, plasarea unei persoane sau grup într-o situație incompatibilă cu demnitatea umană.**

5.7. **Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială** (Romania a aderat la Convenție la 14 iulie 1970 prin Decretul nr.345, publicat în "Buletinul Oficial al Romaniei", partea I, nr.92 din 28 iulie 1970.) Art.3 prevede ca "**statele părți condamnă în special segregarea rasială...și se angajează sa prevină, să interzică și să elimine pe teritoriile tinând**

de jurisdicția lor toate practicile de aceasta natură.” **Comitetul privind Eliminarea Discriminării Rasiale** în Recomandarea Generală XIX (Sesiunea 47, 1995) privind articolul 3 al Convenției în care se condamnă segregarea rasială “1. atrage atenția Statelor Parte în privința formulării textului articolului 3, prin care Statele se angajează să prevină, să interzică și să combată toate practicile de segregare rasială 2. Comitetul consideră că obligația de a combate toate practicile de această natură include obligația de a eradica consecințele unor astfel de practici adoptate sau tolerate de Guvernele anterioare în cadrul statelor sau impuse prin forța din afara statelor.

5.8. De asemenea, în analiza speței deduse soluționării trebuie să ne raportăm la instituțiile internaționale, care, în materia interzicerii segregării în educație a copiilor romi au formulat recomandări statelor în vederea dispunerii de măsuri corespunzătoare, pentru a elimina efectele discriminării în educație față de copiii romi. În acest sens, Colegiul director ia act de **Recomandarea Generală XXVII privind discriminarea față de romi**, adoptată de Comitetul privind Eliminarea Discriminării Rasiale care indică statelor membre: “18. **Să prevină și să evite cât de mult posibil segregarea elevilor romi**, și să mențină în același timp deschisă posibilitatea educației bilingve ori în limba maternă; în acest sens, să încerce să ridice calitatea educației în toate școlile și nivelul rezultatelor în școli pentru comunitatea minoritară, să recruteze în cadrul corpului didactic persoane din rândurile comunităților de romi și să promoveze educația interculturală”.

5.9. Recomandarea nr.4/2000 cu privire la educația copiilor romi din Europa, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei recomandă ca: „10. Statele membre **să se asigure de faptul că realizarea unei programe separate nu va duce la crearea unor clase separate**”.

5.10. Recomandarea de Politică generală nr. 3 privind combaterea rasismului și intoleranței față de romi, adoptată de Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței recomandă ca statele membre ale Consiliului Europei “**să combată ferm orice formă de segregare școlară față de copiii romi și să le asigure egalitatea efectivă a accesului la educație**”

5.11. Rezoluția Parlamentului European P6_TA (2005) 0151 privind situația romilor în Uniunea Europeană prin pct. 15. “se adresează Statelor Membre **unde copii romi sunt segregati în școli speciale pentru persoane cu dizabilități mentale sau plasați în clase separate pentru a adopta programe de desegregare într-o perioadă predeterminată de timp**, pentru a asigura astfel accesul liber la o educație de calitate pentru copii romi și pentru a preveni creșterea sentimentelor anti-romă în rândul școlărilor”.

5.12. Potrivit Notificării Nr. 29323/20.04.2004 emise de Ministerul Educației și Cercetării prin Cabinetul Secretarului de Stat pentru Învățământul Preuniversitar, în vederea aplicării în totalitate a Convenției Internaționale privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Rasială, a Convenției Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului și a prevederilor din Convenția UNESCO privind Discriminarea în Educație, Ministerul Educației și Cercetării **interzice formarea grupelor în învățământul preșcolar, precum și a claselor I și a V-a, cuprinzând exclusiv sau preponderent elevi romi**. Acest tip de organizare a grupelor / claselor, indiferent de motivele invocate, constituie forme de segregare.

5.13. Notificarea nr. 29323/20.04.2004 prevede expresis verbis că **„Segregarea este o formă gravă de discriminare. În cadrul sistemului educațional, cu excepția școlilor/claselor cu predarea tuturor disciplinelor în limba romani, segregarea constă în separarea fizică, intenționată sau neintenționată, a copiilor rromi de restul copiilor în școli, clase, clădiri și alte facilități, astfel încât numărul copiilor rromi față de cei neromi este disproporționat de mare în raport cu procentul pe care copiii rromi de vârstă școlară îl reprezintă din totalul populației de vârstă școlară în respectiva unitate administrativ teritorială. Segregarea are drept consecință accesul inegal al copiilor la o educație de calitate. Separarea în grădinițe și școli conduce invariabil la o calitate a educației inferioară celei oferite în grupele, clasele sau școlile cu o altă majoritate etnică a populației școlare”**.

5.14. În același sens se prevede că **“Menținerea separării în educație pe criterii etnice are efecte negative atât pentru rromi cât și pentru societatea românească în ansamblu. În școlile cu populație formată preponderent din rromi sau în clasele formate numai din elevi rromi s-au identificat următoarele caracteristici: menținerea prejudecăților la nivelul populației majoritare și al rromilor, sentimentul de inferioritate la copiii rromi, număr insuficient al cadrelor didactice calificate, fluctuația cadrelor didactice, incapacitatea de a pregăti elevii la un nivel care să asigure succesul școlar, rata ridicată a neșcolarizării și a abandonului școlar etc. Pe de altă parte, este cunoscut și demonstrat că includerea copiilor în clase mixte din punct de vedere etnic și cultural contribuie la cunoașterea și acceptarea diferențelor etnice și culturale, la toleranță și, totodată, favorizează succesul școlar”**.

5.15. De asemenea, în Notificare se precizează că **“Inspectoratele școlare vor analiza situația tuturor școlilor în care numărul copiilor rromi față de cei neromi este disproporționat de mare în raport cu procentul pe care copiii rromi de vârstă școlară îl reprezintă în totalul populației de vârstă școlară din respectiva unitate administrativ - teritorială și vor iniția un plan de măsuri care urmărește eradicarea segregării”, respectiv “Pentru clasele a II-a, a III-a, a IV-a, a VI-a, a VII-a și a VIII-a, precum și pentru clasele a IX-a – a XII-a, care au populație școlară formată exclusiv sau preponderent din elevi rromi, școlile vor analiza situația în fiecare caz în parte și vor elabora și implementa un plan de măsuri adecvate”**.

5.16. Față de acest aspect, suntem de opinie, că într-adevăr, în analiza unei astfel de situații, trebuie avute în vedere aspectele particulare și interesele elevilor însă acestea trebuie raportate concomitent la principiile fundamentale ale drepturilor omului și libertăților fundamentale, în special din perspectiva procesului educativ oferit unor copii, precum elevii aparținând minorității rromi, astfel încât să se realizeze un just echilibru între interesele școlii și interesele elevilor, inclusiv sub aspectul unor posibile efecte discriminatorii asupra acestora. Față de susținerile părților, considerăm că voința părinților copiilor de a urma cursurile la școla Albeni nr. 2 este un argument pertinent însă apreciem că într-o atare situație trebuie reținut întreg complexul de împrejurări care trebuie să prevină și să evite cât de mult posibil segregarea elevilor rromi, să combată ferm orice formă de segregare școlară față de copiii rromi și să le asigure egalitatea efectivă a

accesului la educație astfel încât politicile educaționale în favoarea copiilor romi sa nu ducă la crearea unor clase separate.

5.17. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare, trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost aplicat diferit datorită unui criteriu. Pornind de la premisa că, în speță, alegația tratamentului diferențiat se află în legătura cu apartenența etnică, Colegiul trebuie să analizeze din mijloacele de probă și înscrisurile aflate la dosar, în ce măsură se poate reține un raport de cauzalitate între faptele imputate (îngrădirea accesului la o educație de calitate) și criteriul invocat (apartenența etnică)

5.18 Or, în raport cu susținerile părților și înscrisurile depuse la dosar, Colegiul Director este de opinie că, în prezenta speță, nu pot fi reținute mijloace probatorii de natură a reține prezumția săvârșirii unei discriminări împotriva copiilor romi, pe considerentul apartenenței etniei. O atare prezumție ar trebui să permită cel puțin a se presupune existența unei legături de cauzalitate între criteriul invocat (etnia romă) și tratamentul diferit imputat în cauză (îngrădirea accesului la o educație de calitate).

5.19. În speța de față, din probele aflate la dosar nu se poate reține un tratament diferențiat aplicat copiilor declarați rudari și hetero-indentificați drept romi pe criteriul etnic, însă Colegiul director reține că în școlile din localitatea Albeni condițiile de educație sunt la fel atât pentru copiii declarați rudari cât și pentru ceilalți copii.

5.20. Colegiul director reține că în lumina art. 20 alin. 6 din același act normativ, în materia discriminării sarcina probei este împărțită în sensul că petentului îi revine sarcina să dovedească existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări.

5.21. În raport cu reglementarea sarcinii probei în cazurile de discriminare prevăzută în art. 20 alin.6 din O.G. nr. 137/2000, republicată, reținem că potrivit acestui principiu, persoana interesată, trebuie să indice suficiente elemente care permit presupunerea existenței unei discriminări. Aceste elemente pot fi considerate ca mijloace de probă în sprijinul existenței unui tratament diferit (excludere, restricție, preferință, deosebire) aplicat reclamantului direct sau indirect, însă trebuie precizat că raportat la prevederile art.20 alin.6 obligația care incumbă petentului este de „**a dovedi existența unor fapte**” ceea ce ne situează în domeniul principiului general al sarcinii probei ce revine reclamantului de a dovedi fapte, însă, ca excepție, legiuitorul stabilește, „*fapte care permit a presupune existența unei discriminări directe sau indirecte*”, astfel cum e definită de O.G. nr.137/2000, republicată. Acest aspect, impune din punct de vedere procedural, obligația petentului în susținerea afirmațiilor sale de a dovedi existența unei fapte de natură a da naștere unei prezumții de tratament diferit aplicat. În acest moment, persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare. Or, se poate constata fără dubiu că rezultă excepția de la materia dreptului comun în ceea ce privește sarcina probei, devreme ce reclamantului nu îi incumbă obligația de a dovedi lipsa justificării tratamentului diferențiat (deosebire, excludere, restricție, preferință).

5.22. Desigur, trebuie subliniat că nu este impusă dovedirea unui fapt negativ cât a unui fapt pozitiv concret strâns legat de o justificare obiectivă și rezonabilă. În absența unei explicații "obiective" de natură a răsturna prezumția că un criteriu interzis a stat la baza tratamentului diferit, o jurisdicție sau o altă instanță competentă este în drept să constate existența unei discriminări.

5.23. Aplicarea principiului inversării sarcinii probei este în mod similar contextualizat de Curtea Europeană de Justiție care arată că în cazul în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, pârâții (persoanele reclamate de discriminare) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe un criteriu interzis. (A se vedea în același sens și jurisprudența Curții Europene de Justiție, cauza Bilka Kaufhaus, parag.31; cauza C-33/89 Kowalska [1990] ECR I-2591, parag. 16; cauza C-184/89 Nimz [1991] ECR I-297 parag. 15; cauza C-109/88 Danfoss [1989] ECR 3199, parag. 16; cauza C-127/92, Enderby [1993] ECR 673 parag. 16.)

5.24. Colegiul director, așa cum am arătat, în raport de susținerile părților și înscrisurile depuse la dosar, nu pot fi reținute mijloace probatorii de natură a reține prezumția săvârșirii unei discriminări împotriva copiilor romi, pe considerentul apartenenței etniei.

5.25. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000R, Colegiul director nu poate reține incidența art. 2 alin. 1. din prisma tratamentului diferențiat.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. În privința faptelor sesizate nu se pot reține mijloace de probă care să determine incidența art. 2 alin. 1 în sensul existenței unui tratament diferențiat în conformitate cu Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată;

2. Clasarea/Închiderea dosarului;

4. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte;

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Călea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

NIȚĂ DRAGOȘ TIBERIU – Membru

POP IOANA LIANA – Membru

VASILE ALEXANDRU-VASILE – Membru

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

